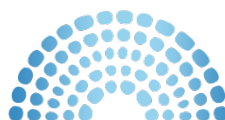

Discussienota

STUDENTENRAAD
KU LEUVEN

Blok- en consultatieplaatsen

Status	☐ Vertrouwelijk ☒ Finaal document ☐ Werkdocument						
Document voor	Algemeen Bureau, Algemene Vergadering						
Redacteur	Nota geschreven door Peter Verbist en Demmy Verbeecke (KU Leuven) Covernota stura: Diede Michiels						
RvB-lid	Marie Vanwingh						
Probleemstelling	<p>Binnen het netwerk van bibliotheken aan de KU Leuven wordt er een onderscheid gemaakt tussen leercentra en onderzoeksbibliotheken. Een leercentra focust zich op de blokkende student, een onderzoeksbibliotheek presenteert zich vooral met zijn collectie. De meesten bibliotheken zijn een mengvorm tussen beide soorten.</p> <p>Er wordt door verschillende bibliotheken aangegeven dat er een tekort is aan consultatieplaatsen wegens blokkende studenten. Daarnaast is er ook nog steeds een dringend tekort aan blokplaatsen, voornamelijk tijdens blok- en examenperiodes.</p> <p>Momenteel worden blokkende studenten in bepaalde bibliotheken volledig geweerd (Maurits Sabbe), in andere een deel van de tijd (RBIB) en in nog andere zijn er bepaalde delen van de bibliotheek voorbehouden voor collectiegebruikers (SBIB). Er wordt gezocht naar een oplossing om zowel de blokkende student als de onderzoeker voldoende plaats aan te bieden.</p>						
Voorstel oplossing	<p>In de eerste plaats wordt er gepleit voor een uitbreiding van blokplaatsen door het in gebruik nemen van leegstaande gebouwen. Daarnaast zal er gezocht worden naar een manier om met de huidige capaciteit een zo optimaal mogelijke situatie te creëren.</p> <p>Mogelijke oplossingen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">- Blokkend studenten worden een deel van het jaar geweerd (Bv. buiten blok- en examenperiode)- Een deel van de bibliotheek wordt voorbehouden voor collectiegebruikers- In een deel van de bibliotheek krijgen collectiegebruikers voorrang op niet-collectiegebruikers.						
Voorstel beslissing	<p>De AV stemt in met de vraag naar meer blokplaatsen.</p> <p>De AV beslist daarnaast welk optie hun voorkeur heeft wat betreft de regeling rond blok- en consultatieplaatsen.</p>						
Beslissing	<p>De AV uit haar voorkeur voor een oplossing van het probleem niet door een betere verdeling van de bestaande plaatsen, maar door een uitbreiding van blokplaatsen naar andere ruimtes. Bovendien wil de AV dat er een meer transparante communicatie komt over plaatsen binnen en buiten de KU Leuven-gebouwen.</p>						
Opvolging	<table border="1"><thead><tr><th>Wat?</th><th>Timing</th></tr></thead><tbody><tr><td>AB</td><td>31/10</td></tr><tr><td>AV</td><td>4/11</td></tr></tbody></table>	Wat?	Timing	AB	31/10	AV	4/11
Wat?	Timing						
AB	31/10						
AV	4/11						
Communicatie	De beslissing van de AV wordt doorgegeven aan de bibliotheekverantwoordelijken.						
Contactpersonen	Diede Michiels; diede.michiels@stura.be						
Bijlage							

Probleemstelling

1. Het huidig aanbod aan blok- en consultatieplaatsen voldoet niet aan de vraag. Er zijn op piekmomenten zowel voor collectiegebruikers als voor blokkende studenten te weinig plaatsen voorhanden (zie bijlage 1). In de periode 2009-2015 is het aantal bezoeken (+122%) en bezoekers (+59%) in onze bibliotheken sterk gestegen (zie bijlage 2). Studenten willen meer **capaciteit** voor individuele studie en groepsworkfaciliteiten en voor sommige locaties ook ruimere openingstijden. Tijdens piekperiodes veroorzaakt deze toegenomen druk in sommige bibliotheken ook een tekort aan consultatieplaatsen voor collectiegebruikers en dit brengt de missie van bibliotheken die vooral gericht zijn op collectiegebruik in gevaar. Bepaalde faculteitsbibliotheken hebben om die reden reeds maatregelen genomen. Zo worden in de Maurits Sabbebibliotheek (MSB) het ganse jaar door blokkende studenten geweerd; terwijl hetzelfde type bezoekers in de Faculteitsbibliotheek Rechten (RBIB) buiten de blok- en examenperiodes geweerd wordt.
2. De manier waarop het beschikbare aanbod momenteel **gecommuniceerd** wordt, is vooral gericht op het aanbod aan plaatsen voor blokkende studenten en voldoet niet voor bibliotheken die zich willen profileren als onderzoeksbibliotheken.

Deze problemen werden bevestigd door de grootschalige online bevraging waarmee alle bibliotheken van de KU Leuven en van LUCA School of Arts van 16 februari 2016 tot en met 25 maart 2016 peilden naar de mate van tevredenheid bij hun klanten. Daartoe werd net zoals in 2008 en 2012 gebruik gemaakt van de LibQUAL+ methode, een webgebaseerde, op bibliotheken gerichte enquête opgesteld door de Association of Research Libraries (ARL). Net zoals bij de vorige twee bevragingen wil de Universiteitsbibliotheek deze resultaten gebruiken om concrete acties tot verbetering op te zetten, en heeft het Managementteam van de Universiteitsbibliotheek met betrekking tot blok- en consultatieplaatsen bepaald om het volgende te ondernemen:

- Globale, institutionele aanpak van de nood aan publieke studieruimte door waar mogelijk de bibliotheeklocaties te optimaliseren.
- Ondanks de nood aan studieruimte ook ruimte blijven voorzien voor onderzoekers en collectiegebruikers.

Beide problemen hebben een eigen oplossing nodig, maar die moet kaderen in een meer globale visie over ons aanbod aan werkplekken in bibliotheken en leercentra. Deze nota gaat dus niet over alleen over het aantal werkplekken, maar ook over het gericht inzetten van deze werkplekken voor onze gebruikers, inclusief de communicatie hiervan naar onze verschillende doelgroepen.

Analyse van het probleem

In feite kan men de “bibliotheken” van de KU Leuven in twee hoofdtypes opdelen. Bibliotheken kunnen uiteraard een combinatie van beide functies opnemen, al dan niet in duidelijk afgebakende zones.

1. **Leercentra** die in hoofdzaak gericht zijn op studenten. Hun missie is vooral om alle vormen van sociaal leren te faciliteren. Deze leercentra profileren zich als sociale kruispunten van informatie, technologie en dienstverlening (bv. ruime openingstijden). Doorgaans bieden zij zowel ruimtes aan voor individuele studie als voor groepswork. Leuvense voorbeelden hiervan zijn AGORA, CBA, EBIB, en binnenkort ook het nieuwe leercentrum in Gasthuisberg. Buiten Leuven vinden we dezelfde insteek in de Campusbibliotheek Kulak (waar in 2016 een nieuw leercentrum werd ingehuldigd dat in synergie met de bibliotheek functioneert) en zullen de regionale campussen van FIW en FEB op termijn omgevormd worden tot leercentra.
2. **Onderzoeksbibliotheken** die in hoofdzaak gericht zijn op collectiegebruikers. Het betreft vaak bibliotheken die naast een digitale collectie ook een nog steeds uitgebreide fysieke collectie beheren, vooral omdat zij vakdomeinen bedienen waar de fysieke collectie nog steeds een onmisbare rol speelt bij onderzoek en wetenschapscommunicatie. Dit impliceert ook dat deze bibliotheken bij de bestemming en het gebruik van de beschikbare ruimtes, personeelsmiddelen en werkingsbudget, collectiegebruikers als hun kernpubliek identificeren, ongeacht of dit nu

academisch personeel, dan wel studenten zijn. Uitgesproken voorbeelden in Leuven zijn FBIB en MSB.

Momenteel wordt het onderscheid tussen leercentra en onderzoeksbibliotheken niet gemaakt bij de **communicatie** rond het aanbod aan blokplaatsen, voornamelijk via het initiatief *Blokken in Leuven* (<http://blokkeninleuven.be>). Doordat alle beschikbare plaatsen grotendeels over dezelfde kam werden geschoren, is er een foute perceptie ontstaan dat de KU Leuven niet of nauwelijks onderzoeksbibliotheken telt en weinig aandacht besteedt aan collectiegebruikers. Bijkomend probleem is dat onderzoeksbibliotheken zich haast genoodzaakt zien om de weinige ruimtes, personeelsmiddelen en werkingsbudgetten waarover ze beschikken te gaan inzetten voor een publiek dat volgens hun missie niet tot hun kernpubliek behoort.

Voorstel tot oplossing

1. Optimalisering van aangeboden capaciteit in bibliotheken en leercentra op campus Leuven/Heverlee.
 - Op dit moment zijn er reeds een aantal projecten ingepland of in uitvoering:
 - i. Campus Gasthuisberg: nieuw leercentrum met ongewijzigde capaciteit, maar met groepsworkfaciliteiten en ruimere openingstijden (?) (timing: 2017)
 - ii. Uitbreiding EBIB: 200 extra werkplekken in een flexibele ruimte (timing: 2017/8)
 - iii. Nieuwbouw Quadrivium op Campus Arenberg (met o.m. collaboratieve leerruimtes) (timing: 2019)
 - iv. Renovatie AGORA blok E: flexibele evenementenruimte Groep HW (timing: 2019)
 - v. PBIB: verhuizing naar site Redingenhof (timing: 2022/3?)
 - Iedere bibliotheek op campus Leuven bekijkt intern of een bepaalde zone kan worden vrijgemaakt voor extra werkplekken.
 - Iedere bibliotheek op campus Leuven bekijkt intern of het mogelijk/wenselijk is om de communicatie rond bepaalde types werkplekken (zie punt 4) te optimaliseren – bv. door het inrichten van specifieke zones (vgl. de Researchers' Zone in de Bibliotheek Sociale Wetenschappen).
2. Optimalisering van de communicatie over capaciteit aangeboden elders aan KU Leuven (buiten de bibliotheken):
 - in studentenrestaurants Alma tijdens blok- en examenperiode, meer bepaald Alma2, Alma Academisch Kwartier en Alma-Gasthuisberg
 - in studentenresidenties
 - op locaties zoals het voornoemde Quadrivium

Dit aanbod wordt mee opgenomen in de communicatie rond "Blokken in Leuven", o.m. op de website <http://blokkeninleuven.be>.

3. Optimalisering van de communicatie over capaciteit aangeboden buiten KU Leuven (bv. OHL).

Ook deze blokplaatsen worden (voor zover bekend) prominent vermeld op de website <http://blokkeninleuven.be>. Deze aankondiging wordt wel beperkt tot een simpele vermelding, aangezien dit aanbod vanzelfsprekend niet onder verantwoordelijkheid van de (KU Leuven) coördinator van Blokken in Leuven valt.

4. Onderscheid tussen drie types werkplekken.

Iedere KU Leuven bibliotheek op campus Leuven verdeelt de beschikbare capaciteit in drie types werkplekken:

- i. “Blokplaatsen”: werkplekken voorbehouden voor sociaal leren (individuele studie, groepswork, enz.)
- ii. Werkplekken met voorrang voor collectiegebruikers, maar die ook gebruikt kunnen worden voor individuele studie wanneer ze niet ingenomen zijn door collectiegebruikers (collectiegebruikers mogen zelf blokkende studenten hierop aanspreken, alsook bibliotheekpersoneel inschakelen om blokkende studenten die deze plaatsen bezetten aan te spreken)
- iii. “Consultatieplaatsen”: werkplekken voorbehouden voor collectiegebruikers (eventueel is afgescheiden ruimtes, zoals de voornoemde Researchers’ Zone in de Bibliotheek Sociale Wetenschappen)

De balans tussen de verdeling van de beschikbare werkplekken kan (maar hoeft niet te) wijzigen afhankelijk van de periode van het jaar. Er zijn 3 regimes: academiejaar, blok- en examenperiode (dec-jan, mei-jun, aug) en vakantieperiode (juli en sep tot opening academiejaar).

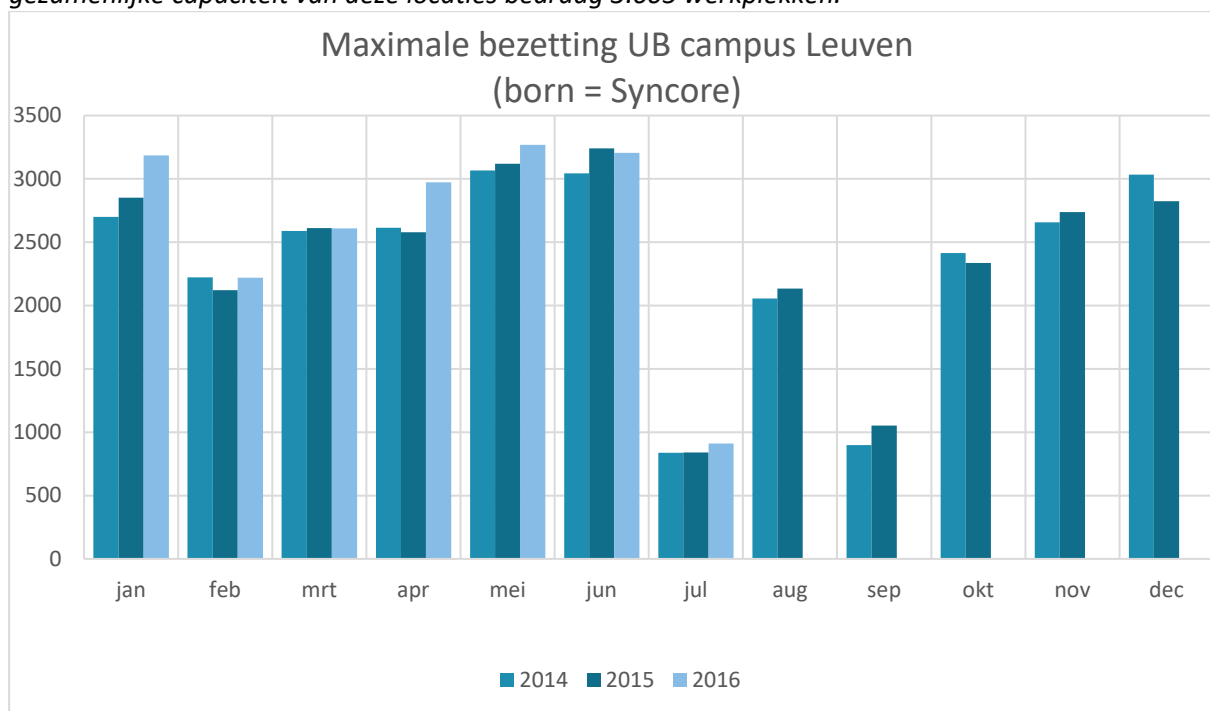
5. Optimalisering van de communicatie in het kader van Blokken in Leuven.

- Op de website <http://blokkeninleuven.be> wordt een onderscheid gemaakt tussen:
 - i. plaatsen aangeboden aan de KU Leuven buiten de bibliotheken (eventueel enkel vermelden van dit aanbod, zonder verdere details),
 - ii. plaatsen aangeboden aan de KU Leuven in leercentra,
 - iii. plaatsen aangeboden buiten de KU Leuven (enkel vermelden van dit aanbod, zonder verdere details)
 - iv. plaatsen aangeboden in de onderzoeksbibliotheken KU Leuven (die als laatste op de website verschijnen).
- De bezettingsgraadmeter (de “tellers”) van beschikbare plaatsen verschijnt enkel bij de leercentra en de onderzoeksbibliotheken, aangezien enkel op deze locaties met ene toegangssysteem gewerkt wordt dat dergelijke bezettingsgraadmeter mogelijk maakt. Er wordt duidelijk onderscheid tussen beide types gemaakt. Bij de onderzoeksbibliotheken verschijnt de boodschap: “In deze bibliotheken hebben collectiegebruikers bij het gebruik van (bepaalde) werkplekken voorrang op blokkende studenten. De beschikbaarheid die in deze bezettingsgraadmeter wordt aangegeven is met andere woorden niet gegarandeerd.” Zowel binnen het type ‘leercentra’ als binnen het type ‘onderzoeksbibliotheken’ wordt de volgorde bepaald door de capaciteit, meer bepaald van groot naar klein.
- Bibliotheken kiezen hoeveel werkplekken zij willen aanbieden in de jaarlijkse campagne Blokken in Leuven (en of zij in de categorie leercentra dan wel onderzoeksbibliotheken geklasseerd willen worden). Dit gebeurt door het bovengenoemde onderscheid te maken tussen de verschillende types werkplekken, en alleen de werkplekken van het eerste en tweede type als beschikbare capaciteit op te nemen in de bezettingsgraadmeter.
- Bij de communicatie rond het aantal beschikbare werkplekken in onderzoeksbibliotheken wordt benadrukt dat er op deze locaties altijd plaats is voor collectiegebruikers (in de zin dat men erop toeziet dat er voldoende werkplekken zijn van het tweede en derde type).

Peter Verbist, peter.verbist@kuleuven.be
 Demmy Verbeke, demmy.verbeke@kuleuven.be

Bijlagen

Bijlage 1: Maximale bezetting campus Leuven/Heverlee. Deze cijfers zijn gebaseerd op de bezettingscijfers van AGORA, Artes-Erasmushuis, Artes-Ladeuze, CBA, EBIB, FBIB, MGAS, MSB, PBIB, RBIB en SBIB. De gezamenlijke capaciteit van deze locaties bedraagt 3.605 werkplekken.

Bijlage 2: Aantal bezoeken en bezoekers KU Leuven Bibliotheken

